

LAKIALOITE 113/2005 vp

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa esitetään, että vaikeavammaisen oikeus henkilökohtaiseen avustajaan tataan selvällä lainmuutoksella. Samalla vaikeavammaisten avustajapalveluiden rahoitus siirretään valtiolle. Henkilökohtaisen avustajan jär-

jestelmä pitää muuttaa subjektiiviseksi oikeudeksi vaikeavammaisille henkilöille, koska nykykäytäntö ei takaa vammaisille henkilöille heidän perusoikeuksiaan ja yhdenvertaisuuttaan lain edessä.

PERUSTELUT

Vammaisten henkilöiden sosiaaliturvaan ei ole yli kymmeneen vuoteen tehty merkittäviä parannuksia. Suomen vammaispolitiikassa on edelleen epäkohtia, jotka heikentävät suoraan vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden perusoikeuksia ja yhdenvertaisuutta lain edessä. Vammaisen henkilön kotona selviytymisen kannalta pahimpia epäkohtia ovat henkilökohtaisen avustajajärjestelmän puutteet sekä myöntämiskriteerien vaihtelevuus. Vaikeavammaisten oikeudessa saada avustajapalveluita on suurta vaihtelua kunnittain. Jotta vaikeavammaisten oikeudet toteutuisivat ja kunnat selviytyisivät avustajapalveluiden järjestämisestä taloudellisesti, lakialoitteessa ehdotetaan sekä vaikeavammaisen subjektiivista oikeutta avustajapalveluihin että tämän menoerän täyttä korvaamista valtion varoista.

Selvitysmies Erkki Paara esitti keväällä 2005 valmistuneessa selvityksessään sosiaali- ja terveysministeriölle kehitysvammalain ja vammaispalvelulain yhdistämistä. Hän esitti myös, että valtio kustantaisi lisäpanostuksellaan puolet kuntien vammaispalveluista. Tätä ehdotusta perustellaan sillä, että vammaisille ihmisille välttämättömät palvelut ovat nykyisellään liian riippuvaisia kuntien taloudellisista voimavaroista ja vammaismyönteisyydestä. Selvitysmies totesi, että asumiseen ja itsenäiseen elämään liittyvien palvelujen lisätarve aiheuttaa jatkossakin vammaispalveluiden suurimmat kustannukset. Raportti osoittaa myös, kuinka tärkeitä avustajapalvelut ovat vammaisille henkilöille. Muihin Pohjoismaihin verrattuna vammaispalvelujen kustannukset Suomessa ovat tällä hetkellä pienet. Kustannusten ja palvelujen kasvattamiseen on kuitenkin varauduttava pitkä-

järjestyksessä. On tärkeää, että avustajapalvelut turvataan vaikeavammaisille henkilöille kiireellisesti. Aiemmassa sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä tällä vuosikymmenellä esitettiin vaikeavammaisten avustajapalveluiden rahoituksen siirtämistä valtiolle tiettyjen vähennysten jälkeen.

Lakialoite on osa vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia. Esityksen kustannusvaiku-

tus alkaen 1.9.2006 on vuonna 2006 noin 10 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/1987) 9 §:n 2 momentti ja
lisätään 8 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 101/1995, uusi 3 momentti seuraavasti:

8 §

Vammaisille tarkoitetut palvelut

Vaikeavammaisella henkilöllä on oikeus henkilökohtaiseen avustajaan, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee avustajan suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista eikä hän ole jatkuvan laitoshuollon tarpeessa.

9 §

Taloudelliset tukitoimet

Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä sekä asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä toimenpiteitä suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista eikä hän ole jatkuvan laitoshuollon tarpeessa. Henkilökohtaisen avustajan palkkaamisesta aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006.

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2005

Ulla Anttila /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Janina Andersson /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Tarja Cronberg /vihr

Rosa Meriläinen /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Irina Krohn /vihr
Heidi Hautala /vihr
Tuija Brax /vihr